МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ

імені адмірала Макарова

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ МОРЯ

КАФЕДРА ФІНАНСІВ

Код РНПД _____

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Управління фінансовими ризиками

FINANCIAL RISK MANAGEMENT

рівень вищої освіти: другий (магістерський)

тип дисципліни: вибіркова

мова викладання: українська

Миколаїв - 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Управління фінансовими ризиками»
« 14 » 11 2023 року. – 18 с.

Розробник: Зінченко А.І., доцент кафедри фінансів, канд. екон. наук

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Управління фінансовими ризиками» розглянуто на засіданні кафедри фінансів
Протокол № 5 від « 16 » 11 2023 р.
Завідувач кафедри д.е.н., професор _____ Георгій РОГОВ

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Управління фінансовими ризиками» розглянуто методичною радою Факультету економіки моря
Протокол № 6 від « 05 » 12 2023 р.
Голова к.е.н., доцент _____ Вячеслав ІВАТА

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Управління фінансовими ризиками» погоджено з навчальним відділом
Начальник відділу _____ Андрій ЛАБАРТКАВА

Робоча програма навчальної дисципліни «Управління фінансовими ризиками» затверджено Навчально-методичною радою НУК
Протокол № 10 від « 27 » 12 2023 р.
Голова НМР НУК _____ Сергій СЛОБОДЯН

© НУК, 2023 рік

ЗМІСТ

Вступ 4

1. Опис навчальної дисципліни 5

2. Мета вивчення навчальної дисципліни 6

3. Передумови для вивчення дисципліни 6

4. Очікувані результати навчання 6

5. Програма навчальної дисципліни 6

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування 11

7. Форми поточного та підсумкового контролю 12

8. Критерії оцінювання результатів навчання 13

9. Засоби навчання 13

10. Рекомендовані джерела інформації 13

Додаток 15

ВСТУП

Анотація

Сучасний етап розвитку реалій господарювання супроводжується різними видами фінансових ризиків. Для прийняття ефективних управлінських рішень суб'єктам слід навчитись керувати ними, використовуючи актуальні методи нейтралізації, що дозволить звести до мінімуму їх рівень і водночас отримати очікуваний рівень доходу. Тому від сучасного професійного фінансиста вимагається правильно оцінювати всі можливі варіанти проведення кожної конкретної фінансової операції, для чого необхідний певний обсяг знань із теорії управління фінансовими ризиками та практичних навичок їх застосування.

Ключові слова: безпека; диверсифікація, нейтралізація, управління, хеджування, фінансовий ризик.

Abstract

The current stage of development of economic realities is accompanied by various types of financial risks. To make effective management decisions, financial officers should learn to manage them using current methods of neutralization, which will minimize their level and at the same time will let getting the expected level of income. Therefore, a modern professional financier is required to properly assess all possible options for each specific financial transaction, which requires a certain amount of knowledge of the theory of financial risk management and practical skills of their application.

Key words: diversification, financial risk, hedging, management, neutralization, security.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5
Модулів - 1
змістових модулів - 2</td><td>Для всіх</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Електронний адрес РПНД на сайті Університету
_____
_____

Індивідуальне науково-дослідне завдання не передбачено

Загальна кількість годин - 150</td><td rowspan="5">Для всіх</td><td colspan="2">Рік підготовки</td></tr>
<tr><td>5-й</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>2-й</td><td>2-й</td></tr>
<tr><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="10">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних –4;
самостійної роботи студента - 6</td><td rowspan="10">Освітній рівень: другий магістерський</td><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>10</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>10</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>90 год.</td><td>130</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання:</td></tr>
<tr><td>–</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: Залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю: письмова</td></tr>
</table>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни “Управління фінансовими ризиками”: формування у студентів здатності діагностувати причини і визначати фактори розвитку кризових явищ та мінімізувати їх негативні наслідки для корпоративних фінансів.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумов для вивчення дисципліни немає.

4. Очікувані результати навчання.

В ході вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти отримують ґрунтовні практично-орієнтовані із прикладами реальних кейсів регіонального та загальнодержавного рівня знання та напрацьовують навички з питань теорії і практики управління фінансовими ризиками. Здобувачі, які вивчатимуть курс знатимуть економічну природу фінансового ризику, причин виникнення саме фінансових ризиків, основні засади управління фінансовими ризиками в ключі якісного та кількісного методів зниження ризиків, підходи до аналізу та вимірювання рівня фінансових ризиків, підходи до хеджування фінансових ризиків з використанням похідних фінансових інструментів та вмітимуть нейтралізувати фінансові ризики в т.ч. в контексті страхової справи і морегосподарської діяльності, управляти фінансовими ризиками за допомогою диверсифікації та формувати системи фінансової безпеки суб’єктів господарювання.

5. Програма навчальної дисципліни

Тематичний план дисципліни складається з двох змістових модулів, кожен з яких поєднує в собі відносно окремий самостійний блок дисципліни, який логічно пов'язує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом і взаємозв'язками.

Навчальний процес здійснюється в таких формах: лекційні, практичні заняття, самостійна робота студента.

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади управління фінансовими ризиками. Управління інвестиційним, кредитним та ризиком неплатоспроможності в системі фінансових відносин суб’єктів господарювання.

Тема 1.1 Теоретичні основи управління фінансовими ризиками.

[1]. стор. 11-54. [2]. стор. 58-69

Поняття управління ризиком. Стратегія і тактика управління ризиком. Структурна схема ризик — менеджменту. Функції ризик — менеджменту. Характеристика функцій суб’єкта управління в ризик — менеджменті: прогнозування, організація, регулювання, координація, стимулювання, контроль. Сутність ризик — менеджменту як форми підприємництва.

Організація ризик — менеджменту. Основні правила ризик — менеджменту. Способи прийняття рішення в стратегії ризик — менеджменту. Методи ризик — менеджменту: уникнення, прийняття, передання, зниження.

Страхування в системі ризик-менеджменту. Основні поняття страхування. Страхові ризики. Критерії страхувальності ризиків. Сутність, зміст і види страхування. Методи страхування. Переваги страхування як методу управління фінансовими ризиками. Основні проблеми страхування.

Аналіз існуючих методів оцінки ризику. Схема аналізу ризику. Оцінка можливих втрат підприємства. Якісна та кількісна оцінка ризику. Методи кількісної оцінки ризику. Метод математичної статистики. Метод аналізу чутливості. Метод експертних оцінок. Метод дерева рішень. Метод доцільності витрат. Інтегральна оцінка ризику. Інтегральні характеристики ризику. Роль інтегральних показників ризику в фінансовому плануванні діяльності підприємства.

Тема 1.2. Управління інвестиційними ризиками (проектні, портфельні). [1]. стор. 97-198. [2]. стор. 238-254.

Загальні закономірності управління інвестиційними проектами. Критерії оцінки інвестиційного проекту. Оцінка економічної ефективності проекту. Застосування методу дисконтування для оцінки економічної ефективності проекту. Методи оцінки інвестиційних ризиків. Оцінка економічної ефективності страхування інвестиційних ризиків. Методологія оцінки ефективності страхування інвестиційних ризиків. Приклади оцінки ефективності страхування політичних ризиків. Практика страхування інвестиційних ризиків. Страхування від політичних ризиків. Страхування інвестицій від комерційних і фінансових ризиків.

Диверсифікація як спосіб зниження ризику. Теорія портфеля. Сутність управління портфелем цінних паперів. Норма прибутку цінних паперів. Ризик цінних паперів. Кореляція цінних паперів та її застосування. Портфель з двох різних акцій. Портфель з багатьох акцій. Загальні засади теорії портфеля. Оптимізація його структури. Спрощена класична модель формування портфеля. Альтернативні теорії формування портфеля фінансових інструментів.

Тема 1.3. Управління ризиком неплатоспроможності суб'єктів господарювання. [1]. стор. 198-221. [2]. стор. 273-292.

-ризику неплатоспроможності. Характеристика джерел ризику неплатоспроможності. Аналіз ризику неплатоспроможності підприємства. Експертні оцінки. Коефіцієнтний аналіз. Зарубіжні методики. Модель Е. Альтмана. Модель Credit-Men. Оцінка фінансових ризиків за допомогою Метода Ліса. Модель CART. Модель Таффлера. Модель Д. Чессера. Модель Дж.Фулмера. Французька модель. Управління ризиком неплатоспроможності

Тема 1.4. Управління кредитними ризиками в системі фінансових відносин. [1]. стор. 263-331.

Сутність кредитного ризику. Причини виникнення кредитного ризику. Банківська кредитна політика та ризик. Концепція стратегії кредитного ризику. Кількісна оцінка кредитного ризику. Система кількісних показників ступеня кредитного ризику. Метод фінансових коефіцієнтів. Статистичні методи оцінки ступеня кредитного ризику. Експертні методи оцінки кредитного ризику. Аналіз, методи зниження та моделювання кредитного ризику. Джерела та структура кредитного ризику. Методи зниження кредитного ризику.

Змістовий модуль 2. Управління фінансовими ризиками в банківській діяльності, на іпотечному ринку, ліквідності, відсотковими валютними ризиками. Хеджування та страхування с системі управління фінансовими ризиками.

Тема 2.1. Управління фінансовими ризиками в банківській діяльності. [1]. стор. 371-428.

Стратегія управління банківськими ризиками. Класифікація банківських ризиків Методи та інструментарії управління банківськими ризиками на мікрорівні. Управління банківськими ризиками — невід'ємна складова структури банківського менеджменту . Системи та методи управління ризиками. Моніторинг ризику. Стратегії управління активами і пасивами банку. Стратегія збалансованого управління активами та пасивами. Стратегія управління структурою активів та зобов'язань.

Тема 2.2. Управління фінансовими ризиками на іпотечному ринку. Управління ризиком ліквідності. [1]. стор. 332-349, 460-489.

Сутність іпотеки. Фінансові ризики іпотечного кредитування як специфічна загроза в іпотечних операціях. Різновиди ризиків при іпотечному кредитуванні. Ризики комерційного банку при іпотечному кредитуванні. Ризики позичальника іпотечного кредиту. Ризики пов'язані з предметом застави. Методичні підходи щодо управління фінансовими ризиками іпотечного кредитування. Страхування в системі управління іпотечними ризиками.

Сутність ризику ліквідності. Характеристика джерел ризику ліквідності. Класифікація ризику ліквідності. Теорії управління ризиком ліквідності. Теорія комерційних позик. Теорія переміщення. Теорія очікуваного доходу. Теорія управління пасивами. Методи управління ризиком ліквідності. Методи управління ліквідністю банку. Стратегія трансформації активів. Стратегія запозичення ліквідних засобів. Стратегія збалансованого управління ліквідністю. Методи оцінювання потреби в ліквідних засобах. Метод фондового пулу. Метод структурування фондів. Метод показників ліквідності. Управління грошовою позицією та обов'язковими резервами банку.

Тема 2.3. Управління відсотковими ризиками. Управління валютними ризиками. [1]. стор. 429-459, 500-530.

Сутність і зміст відсоткового ризику. Значення відсоткового ризику. Стратегії управління відсотковим ризиком (загальна характеристика). Метод структурного балансування. Управління процентною маржею. Основні положення геп-менеджменту. Кумулятивний геп. Проблеми практичного застосування геп-менеджменту. Дюрація як метод управління відсотковим ризиком. Хеджування ризику відсоткових ставок за допомогою форвардних контрактів. Процес хеджування ф'ючерсами відсоткових ставок. Опціони відсоткових ставок. Хеджування ризику відсоткових ставок на основі своп - контрактів.

Поняття і головні чинники валютного ризику. Класифікація валютних ризиків. Основні види валютного ризику: економічний, трансляційний, угод. Особливості управління валютними ризиками. Валютні операції та управління валютним ризиком. Управління валютною позицією банку. Управління валютною позицією на основі структурного балансування валютних потоків. Управління валютною позицією за допомогою строкових валютних угод. Форвардні угоди: мета та умови укладання форвардних контрактів. Особливості обрахунку форвардних курсів. Форвардні угоди на нестандартні терміни. Нові форми форвардних угод. Використання форвардних угод на українському валютному ринку.

Тема 2.4 . Хеджування та страхування с системі управління фінансовими ризиками. [1]. стор. 548-562. [2]. стор. 150-169, 190-217.

Основи управління фінансовими ризиками на ринку строкових угод. Сутність хеджування. Переваги хеджування як методу управління фінансовими ризиками. Процедура прийняття рішення про хеджування. Стратегії та інструменти хеджування фінансових ризиків. Загальна характеристика інструментів хеджування. Міжнародний досвід управління фінансовими ризиками на ринку строкових угод. Сучасна практика управління фінансовими ризиками в Україні.

Взаємодія страхових організацій і банків. Інтеграційні процеси. Зарубіжний досвід.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	пр	інд	с.р.		л	пр	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади управління фінансовими ризиками. Управління інвестиційним, кредитним та ризиком неплатоспроможності в системі фінансових відносин суб'єктів господарювання.										
Тема 1.1 Теоретичні основи управління фінансовими ризиками.	18	4	4	–	10	19	1	1		18
Тема 1.2. Управління інвестиційними ризиками (проектні, портфельні).	19	4	4	–	11	18	1	1		17
Тема 1.3. Управління ризиком неплатоспроможності суб'єктів господарювання.	19	4	4	–	11	19	1	1		16
Тема 1.4. Управління кредитний ризиками в системі фінансових відносин.	19	4	4	–	11	19	1	1		16
Разом за змістовим модулем	**75**	**16**	**16**	**–**	**43**	**75**	**4**	**4**		**67**
Змістовий модуль 2. Управління фінансовими ризиками в банківській діяльності, на іпотечному ринку, ліквідності, відсотковими валютними ризиками. Хеджування та страхування с системі управління фінансовими ризиками.										
Тема 2.1. Управління фінансовими ризиками в банківській діяльності.	20	4	4	–	12	19	2	2		16
Тема 2.2. Управління фінансовими ризиками на іпотечному ринку. Управління ризиком ліквідності.	20	4	4	–	12	19	2	2		16
Тема 2.3. Управління відсотковими ризиками. Управління валютними ризиками.	20	4	4	–	12	19	1	1		16
Тема 2.4. Хеджування та страхування с системі управління фінансовими ризиками.	15	2	2	–	11	18	1	1		15
Разом за змістовим модулем	**75**	**14**	**14**	**–**	**47**	**75**	**6**	**6**		**63**
Усього годин	**150**	**30**	**30**	**–**	**90**	**150**	**10**	**10**		**130**

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д	з
1.1	Теоретичні основи управління фінансовими ризиками.	4	1
1.2	Управління інвестиційними ризиками (проектні, портфельні).	4	1
1.3	Управління ризиком неплатоспроможності суб'єктів господарювання.	4	1
1.4	Управління кредитний ризиками в системі фінансових відносин.	4	1
2.1	Управління фінансовими ризиками в банківській діяльності.	4	2
2.2	Управління фінансовими ризиками на іпотечному ринку. Управління ризиком ліквідності.	4	2
2.3	Управління відсотковими ризиками. Управління валютними ризиками.	4	1
2.4	Хеджування та страхування с системі управління фінансовими ризиками.	2	1
	Разом	30	10

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до лекційних занять – 1 год. занять (1 година на 1 лекцію);
- підготовка до практичних занять – 2 год /1 заняття;
- підготовка до контрольних заходів – 30 год. на 1 захід.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д	з
1	Підготовка до лекцій	16	16
2	Підготовка до практичних	44	32
3	Підготовка домашньої контрольної роботи	-	52
4	Підготовка до контрольного заходу на всі теми	30	30
	Разом	90	130

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до лекційних занять – 1 год. занять (1 година на 1 лекцію);
- підготовка до практичних занять – 1год /1 заняття;
- підготовка до контрольних заходів – 24 год. на 1 захід.

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування

Методи навчання:

• для всіх видів занять: робота з літературою, пояснення, дискусія, демонстрування;

• для лекційних занять: лекція, ілюстрування, бесіда;

• для практичних та семінарських занять: практична робота, методи контролю і самоконтролю, фронтальне опитування, контрольні роботи, контрольні тестові роботи програмованого типу (перелік запитань і можливі варіанти відповідей).

Засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування
• залік
• командні проекти;
• презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
• студентські презентації та виступи на наукових заходах;

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету. Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заключного заліку. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше). Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт. Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

	Критерії оцінювання під час поточного контролю та контрольної роботи (заочна форма навчання) одне теоретичне питання, одне аналітичне завдання.
10	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв’язки, містить аргументовані висновки до завдання в т.ч ситуаційного.
8	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу,
5	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована, містить математичні неузгодження.
2	Відповідь має суттєві помилки, аргументи не сформульовані, використовуються невірна термінологія, математичних апарат хибний
1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована, математичний апарат не використовується.
0	Студент не дає відповіді.

Поточний модульний контроль у формі тестування (2 заходи)

% вірних відповідей	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10	0
бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0

8. Критерії оцінювання результатів навчання.

		Денна форма		Заочна форма	
		Вид роботи	Балів максимально	Вид роботи	Балів максимально
ЗМ1	Тема 1.1	Практичне заняття	10	Практичне заняття	10
	1.2	Практичне заняття	10	Практичне заняття	10
	1.3	Практичне заняття	10	Практичне заняття	10
	1.4	Практичне заняття	10	Практичне заняття	10
	ПМК	Тест	10		
ЗМ2	Тема 2.1	Практичне заняття	10	Практичне заняття	10
	2.2	Практичне заняття	10	Практичне заняття	10
	2.3	Практичне заняття	10	Практичне заняття	10
	2.4	Практичне заняття	10	Практичне заняття	10
	ПМК	Тест	10	Контрольна робота	20
Сума			**100**	**Сума**	**100**

Заохочувальні бали:
стаття у фаховому виданні ……..…..+ 30 балів;
участь у конференції (тези доповідей конференції)……+ 20 балів;
участь у модернізації практичних робіт чи виконання завдань із удосконалення дидактичних матеріалів з дисципліни……+ 10 балів.

9. Засоби навчання

Кейс-орієнтований ретроспективний, поточний та перспективний аналіз на базі релевантної інформаційно-аналітичної і мультимедійної в т.ч. інфографічної інформації порталу finance.ua

10. Рекомендовані джерела інформації з дисципліни «Управління фінансовими ризиками»

Основна література

1. Пікус Р.В. Управління фінансовими ризиками: Підручник.- К: Знання 2010–560 с.
2. Куцик П.О., Васильців Т.Г, Сороківський В.М. Управління фінансовими ризиками: навч. посібник – Львів : Растр-7, 2016. – 318 с.
3. Шклярук С.Г. Управління фінансовими ризиками : навч. посіб. – Киїів: ДП «Вид. дім «Персонал», 2019. – 494 с.
4. Управління фінансовими ризиками: лабораторн. практикум / Р.В. Пікус, Н.В. Приказюк, Г.Ю. Тлуста. — К.: Логос, 2012. — 280с.

Допоміжна

5. Вітлінський В.В., Верченко П.І. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – К.КНЕУ, 2006. –292с.

6. Донець Л.І. Економічні ризики та методи їх вимірювання. Навч.пос. – К.: Центр уч.літ., 2006. – 320 с.

7. Strategic Risk Taking: A Framework for Risk Management by Aswath Damodaran p. 408 2007. ISBN-10: 0137043775 ISBN-13: 978-0137043774

8. Risk Management & Insurance, 2nd Edition Paperback – 2004 by Scott Harrington, Gregory Niehaus. ISBN-13: 978-0070594999

Інформаційні ресурси в інтернет

1. Офіційний ВЕБ-САЙТ Верховної Ради України - законодавство України: http://www.rada.gov.ua
2. Офіційний ВЕБ-САЙТ Кабінету Міністрів України http://www.kmu.gov.ua
3. Офіційний ВЕБ-САЙТ Міністерства фінансів України: http://www.minfin.gov.ua
4. Офіційний ВЕБ-САЙТ Державної служби статистики України http://www.ukrstat.gov.ua
5. Офіційний ВЕБ-САЙТ Національного банку України http://www.bank.gov.ua
6. Офіційний ВЕБ-САЙТ Національного інституту стратегічних досліджень при президентові України http://www.niss.gov.ua
7. Офіційний ВЕБ-САЙТ Національного порталу відкритих даних http://www.data.gov.ua/
8. ВЕБ-САЙТ фінансової аналітичної інформації http://finance.ua

Додаток 1

Питання для модульного контролю знань з дисципліни «Управління фінансовими ризиками»

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади управління фінансовими ризиками. Управління інвестиційним, кредитним та ризиком неплатоспроможності в системі фінансових відносин суб'єктів господарювання.

1. Поняття класифікація, її наукове та практичне значення.
2. Класифікація фінансових ризиків.
3. Загальна характеристика основних груп фінансових ризиків.
4. Поняття управління ризиком.
5. Стратегія і тактика управління ризиком.
6. Структурна схема ризик — менеджменту.
7. Функції ризик — менеджменту.
8. Характеристика функцій суб'єкта управління в ризик — менеджменті: прогнозування, організація, регулювання, координація, стимулювання, контроль.
9. Сутність ризик — менеджменту як форми підприємництва.
10. Організація ризик — менеджменту.
11. Основні правила ризик — менеджменту.
12. Способи прийняття рішення в стратегії ризик — менеджменту.
13. Методи ризик — менеджменту: уникнення, прийняття, передання, зниження.
14. Ризик в абсолютному виразі.
15. Ризик у відносному виразі.
16. Аналіз існуючих методів оцінки ризику.
17. Схема аналізу ризику.
18. Загальні закономірності управління інвестиційними проектами.
19. Критерії оцінки інвестиційного проекту.
20. Оцінка економічної ефективності проекту.
21. Застосування методу дисконтування для оцінки економічної ефективності проекту.
22. Методи оцінки інвестиційних ризиків.
23. Сутність ризику неплатоспроможності.
24. Характеристика джерел ризику неплатоспроможності.
25. Аналіз ризику неплатоспроможності підприємства.
26. Експертні оцінки.
27. Коефіцієнтний аналіз.
28. Зарубіжні методики.
29. Модель Е. Альтмана.

30.Модель Credit-Men.
31.Оцінка фінансових ризиків за допомогою Метода Ліса.
32.Модель CART.
33.Модель Таффлера.
34.Модель Д. Чессера.
35.Модель Дж.Фулмера.
36.Французька модель.
37.Управління ризиком неплатоспроможності.
38.Диверсифікація як спосіб зниження ризику.
39.Теорія портфеля.
40.Сутність управління портфелем цінних паперів.
41.Норма прибутку цінних паперів.
42.Ризик цінних паперів.
43.Кореляція цінних паперів та її застосування.
44.Портфель з двох різних акцій.
45.Портфель з багатьох акцій.
46.Загальні засади теорії портфеля.
47.Оптимізація його структури.
48.Спрощена класична модель формування портфеля.
49.Альтернативні теорії формування портфеля фінансових інструментів.
50.Сутність кредитного ризику.
51.Причини виникнення кредитного ризику.
52.Банківська кредитна політика та ризик.
53.Концепція стратегії кредитного ризику.
54.Кількісна оцінка кредитного ризику.
55.Система кількісних показників ступеня кредитного ризику.
56.Метод фінансових коефіцієнтів.
57.Статистичні методи оцінки ступеня кредитного ризику.
58.Експертні методи оцінки кредитного ризику.
59.Аналіз, методи зниження та моделювання кредитного ризику.
60.Джерела та структура кредитного ризику.
61.Методи зниження кредитного ризику.

Змістовий модуль 2. Управління фінансовими ризиками за видами.

1. Стратегія управління банківськими ризиками.
2. Класифікація банківських ризиків
3. Методи та інструментарії управління банківськими ризиками на макрорівні
4. Управління банківськими ризиками — невід'ємна складова структури банківського менеджменту .
5. Системи та методи управління ризиками.
6. Моніторинг ризику.
7. Стратегії управління активами і пасивами банку.
8. Стратегія збалансованого управління активами та пасивами.

9. Стратегія управління структурою активів та зобов’язань.
10. Сутність іпотеки.
11. Фінансові ризики іпотечного кредитування як специфічна загроза в іпотечних операціях. Різновиди ризиків при іпотечному кредитуванні.
12. Ризики комерційного банку при іпотечному кредитуванні.
13. Ризики позичальника іпотечного кредиту.
14. Ризики пов’язані з предметом застави.
15. Методичні підходи щодо управління фінансовими ризиками іпотечного кредитування.
16. Страхування в системі управління іпотечними ризиками.
17. Сутність і зміст відсоткового ризику.
18. Значення відсоткового ризику.
19. Стратегії управління відсотковим ризиком (загальна характеристика).
20. Метод структурного балансування.
21. Управління процентною маржею.
22. Основні положення геп-менеджменту.
23. Кумулятивний геп.
24. Проблеми практичного застосування геп-менеджменту.
25. Дюрація як метод управління відсотковим ризиком.
26. Сутність ризику ліквідності.
27. Характеристика джерел ризику ліквідності.
28. Класифікація ризику ліквідності.
29. Теорії управління ризиком ліквідності.
30. Теорія комерційних позик.
31. Теорія переміщення.
32. Теорія очікуваного доходу.
33. Теорія управління пасивами.
34. Методи управління ризиком ліквідності.
35. Методи управління ліквідністю банку.
36. Стратегія трансформації активів.
37. Стратегія запозичення ліквідних засобів.
38. Стратегія збалансованого управління ліквідністю.
39. Методи оцінювання потреби в ліквідних засобах.
40. Метод фондового пулу.
41. Метод структурування фондів.
42. Метод показників ліквідності.
43. Управління грошовою позицією та обов’язковими резервами банку.
44. Поняття і головні чинники валютного ризику.
45. Класифікація валютних ризиків.
46. Основні види валютного ризику: економічний, трансляційний, угод. Особливості управління валютними ризиками.
47. Валютні операції та управління валютним ризиком.
48. Управління валютною позицією банку.

49. Управління валютною позицією на основі структурного балансування валютних потоків.
50. Управління валютною позицією за допомогою строкових валютних угод. Форвардні угоди: мета та умови укладання форвардних контрактів. Особливості обрахунку форвардних курсів.
51. Форвардні угоди на нестандартні терміни.
52. Нові форми форвардних угод.
53. Використання форвардних угод на українському валютному ринку.
54. Основи управління фінансовими ризиками на ринку строкових угод.
55. Сутність хеджування.
56. Переваги хеджування як методу управління фінансовими ризиками.
57. Процедура прийняття рішення про хеджування.
58. Стратегії та інструменти хеджування фінансових ризиків.
59. Загальна характеристика інструментів хеджування.
60. Міжнародний досвід управління фінансовими ризиками на ринку строкових угод.
61. Сучасна практика управління фінансовими ризиками в Україні.
62. Страхування в системі ризик-менеджменту.
63. Основні поняття страхування.
64. Страхові ризики.
65. Критерії страхувальності ризиків.
66. Сутність, зміст і види страхування.
67. Методи страхування.
68. Переваги страхування як методу управління фінансовими ризиками. Основні проблеми страхування.
69. Оцінка економічної ефективності страхування інвестиційних ризиків. Методологія оцінки ефективності страхування інвестиційних ризиків. Приклади оцінки ефективності страхування політичних ризиків.
70. Практика страхування інвестиційних ризиків.
71. Страхування від політичних ризиків.
72. Страхування інвестицій від комерційних і фінансових ризиків.
73. Хеджування ризику відсоткових ставок за допомогою форвардних контрактів. Процес хеджування ф'ючерсами відсоткових ставок.
74. Опціони відсоткових ставок.
75. Хеджування ризику відсоткових ставок на основі своп-контрактів.